

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Въз. №	054-01-103
Дата	11 / 11 2020

10⁰⁸
10/11

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на Закона за енергетиката с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Валентин Николов

Димитър Б. Подрин

Владимир Пеев

Десислава Подрин

Датина Налашкова

Станислав Стояков

Стоянов Емил

Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката

(Обн., ДВ, бр. 107 от 9.12.2003 г., изм., бр. 18 от 5.03.2004 г., в сила от 5.03.2004 г., изм. и доп., бр. 18 от 25.02.2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм., бр. 95 от 29.11.2005 г., в сила от 1.03.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 65 от 11.08.2006 г., в сила от 11.08.2006 г., бр. 74 от 8.09.2006 г., в сила от 8.09.2006 г., изм., бр. 49 от 19.06.2007 г., изм. и доп., бр. 55 от 6.07.2007 г., в сила от 6.07.2007 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., бр. 36 от 4.04.2008 г., изм. и доп., бр. 43 от 29.04.2008 г., доп., бр. 98 от 14.11.2008 г., в сила от 14.11.2008 г., изм., бр. 35 от 12.05.2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. и доп., бр. 41 от 2.06.2009 г., бр. 42 от 5.06.2009 г., изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., бр. 103 от 29.12.2009 г., изм. и доп., бр. 54 от 16.07.2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм., бр. 97 от 10.12.2010 г., в сила от 10.12.2010 г., изм. и доп., бр. 35 от 3.05.2011 г., в сила от 3.05.2011 г., доп., бр. 47 от 21.06.2011 г., в сила от 21.06.2011 г., изм., бр. 38 от 18.05.2012 г., в сила от 1.07.2012 г., изм. и доп., бр. 54 от 17.07.2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм., бр. 82 от 26.10.2012 г., в сила от 26.11.2012 г., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., доп., бр. 20 от 28.02.2013 г., в сила от 28.02.2013 г., бр. 23 от 8.03.2013 г., в сила от 8.03.2013 г., изм. и доп., бр. 59 от 5.07.2013 г., в сила от 5.07.2013 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 14 от 20.02.2015 г., изм. и доп., бр. 17 от 6.03.2015 г., в сила от 6.03.2015 г., бр. 35 от 15.05.2015 г., в сила от 15.05.2015 г., доп., бр. 48 от 27.06.2015 г., в сила от 30.06.2015 г., изм. и доп., бр. 56 от 24.07.2015 г., в сила от 24.07.2015 г., доп., бр. 42 от 3.06.2016 г., изм. и доп., бр. 47 от 21.06.2016 г., бр. 105 от 30.12.2016 г., доп., бр. 51 от 27.06.2017 г., изм., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. и доп., бр. 102 от 22.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 7 от 19.01.2018 г., изм. и доп., бр. 38 от 8.05.2018 г., в сила от 8.05.2018 г., изм., бр. 57 от 10.07.2018 г., в сила от 1.07.2018 г., изм. и доп., бр. 64 от 3.08.2018 г., в сила от 3.08.2018 г., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., бр. 83 от 9.10.2018 г., бр. 91 от 2.11.2018 г., изм., бр. 103 от 13.12.2018 г., в сила от 13.12.2018 г., изм. и доп., бр. 17 от 26.02.2019 г., бр. 41 от 21.05.2019 г., в сила от 21.05.2019 г., бр. 79 от 8.10.2019 г., в сила от 8.10.2019 г., доп., бр. 25 от 20.03.2020 г., бр. 38 от 24.04.2020 г., в сила от 24.04.2020 г., изм. и доп., бр. 57 от 26.06.2020 г., в сила от 26.06.2020 г.)

§ 1. В чл. 21, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В т. 8а думите „за студен резерв въз основа на тръжна процедура“ се заменят с думите „за допълнителни услуги по реда на чл. 105, ал. 2“.
2. В т. 8б думите „1 MW и над 1 MW“ се заменят с „500 kW и над 500 kW“.

§ 2. В чл. 31, т. 8 думите „студен резерв“ се заличават.

§ 3. В чл. 33а, ал. 1 думите „1 MW и над 1 MW“ се заменят с „500 kW и над 500 kW“.

§ 4. В чл. 35, ал. 2, т. 3а думите „1 MW и над 1 MW“ се заменят с „500 kW и над 500 kW“.

§ 5. В чл. 36б, ал. 1, т. 2 думите „1 MW и над 1 MW“ се заменят с „500 kW и над 500 kW“.

§ 6. В чл. 36е, ал. 1, т. 1 се създава изречение второ: „Производителите на електрическа енергия от енергиен обект за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, въведен в експлоатация след 1 януари 2021г., с изключение на производителите по чл. 30, ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници, не дължат вноса във фонда;

§ 7. В чл. 36и, ал. 1 думите „1 MW и над 1 MW“ се заменят с „500 kW и над 500 kW“.

§ 8. В чл. 93а, ал. 1, т. 1 думите „1 MW“ се заменят с „500 kW“.

§ 9. В чл. 100, ал. 4 и ал. 6 думите „1 MW и над 1 MW“ се заменят с „500 kW и над 500 kW“.

§ 10. В чл. 105 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „и студен резерв“ се заличават.
2. Алинея 2 се изменя така:
„(2) Операторът на електропреносната мрежа закупува разполагаемост за резерви за първично регулиране на честотата, автоматично вторично регулиране и ръчно вторично регулиране на честотата и обменните мощности въз основа на тръжна процедура.“
3. Алинея 3 се отменя.
4. В ал. 4 думите „активиран студен резерв“ се заменят с „активирани допълнителни услуги“.
5. Алинея 5 се отменя.

§ 11. В чл. 162, ал. 1 думите „1 MW“ се заменят с „500 kW“.

§ 12. В чл. 162а думите „1 MW и над 1 MW“ се заменят с „500 kW и над 500 kW“.

§ 13. В § 1 от допълнителните разпоредби се правят следните изменения:

1. Точка 14 се изменя така:
„14. "Допълнителни услуги" са всички услуги, необходими за експлоатацията на електроенергийната система, които включват участие в регулиране на напрежението и доставка на реактивна мощност, участие в първично регулиране на честота, автоматично вторично регулиране и ръчно регулиране на честотата и обменните мощности, възможност за пускане без помощта на външен източник и захранване на част от мрежа и регулиране на натоварването.“
2. Точка 61 се отменя.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 14. (1) От 01 юли 2021 г. крайните снабдителни не изкупуват електрическа енергия по преференциални цени от производители от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност от 500 kW до 1 MW.

(2) В срок до 31 май 2021 г. производителите по ал. 1 сключват с Фонд "Сигурност на електроенергийната система" договор за компенсиране с премия. Договорите влизат в сила от 01 юли 2021 г.

§ 15. (1) От 1 юли 2021 г. крайните снабдители не изкупуват електрическа енергия по преференциални цени от производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност от 500 kW до 1 MW.

(2) В срок до 31 май 2021 г. г. производителите по ал. 1 сключват с Фонд "Сигурност на електроенергийната система" договор за компенсиране с премия за произведените от тях количества електрическа енергия до размера на определеното им нетно специфично производство на електрическа енергия, въз основа на което е определена преференциалната им цена. Договорите влизат в сила от 01 юли 2021 г.

(3) Премията се определя ежегодно от Комисията за енергийно и водно регулиране в срок до 30 юни като разлика между определената до влизането в сила на този закон преференциална цена, съответно актуализираната преференциална цена на обекта, и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници в зависимост от първичния енергиен източник.

(4) Фонд "Сигурност на електроенергийната система" уведомява обществения доставчик за сключените договори за компенсиране с премия.

(5) Премията се предоставя до изтичане на срока по съответния договор за дългосрочно изкупуване или договор по § 7 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за енергията от възобновяеми източници, сключени до влизането в сила на този закон.

(6) При реконструкция и модернизация на енергиен обект, които изискват въвеждане в експлоатация по смисъла на Закона за устройство на територията, предоставянето на премия се запазва до размера на нетното специфично производство за инсталираната мощност преди реконструкцията и модернизацията, като се прилагат ал. 3 и 5.

(7) За произведената електрическа енергия производителите по ал. 1 заявяват издаване на гаранции за произход и ги прехвърлят на Фонд "Сигурност на електроенергийната система".

(8) Фонд "Сигурност на електроенергийната система" след изплащане на премия прехвърля на лицата по чл. 36ж, ал. 1, т. 1 гаранции за произход за съответния месец пропорционално на размера на дължимите от тези лица за същия месец средства от цената и/или компонентата от цена по чл. 30, ал. 1, т. 17.

(9) От датата на влизането в сила на договора по ал. 2 договорът за изкупуване на съответния производител по ал. 1, сключен до влизането в сила на този закон, се смята за прекратен и крайните снабдители не изкупуват по преференциална цена

произведената от този производител електрическа енергия.

§ 16. В срок до 30 юни 2021 г. производителите на електрическа енергия по чл. 162 от Закона за енергетиката и по чл. 31 от Закона за енергията от възобновяеми източници с обекти с обща инсталирана мощност от 500 kW до 1 MW, които продават електрическа енергия на крайни клиенти, внасят във Фонд "Сигурност на електроенергийната система" обезпечение по чл. 36ж, ал. 3 от ЗЕ. В този случай данни по смисъла на чл. 36ж, ал. 3 са количествата електрическа енергия продадени на крайни клиенти за периода от 01 декември 2020 г. г. до 31 май 2020 г.

§ 17. В Закона за енергията от възобновяеми източници (Обн., ДВ, бр. 35 от 3.05.2011 г., в сила от 3.05.2011 г., изм. и доп., бр. 29 от 10.04.2012 г., в сила от 10.04.2012 г., бр. 54 от 17.07.2012 г., в сила от 17.07.2012 г., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 15.02.2013 г., изм., бр. 59 от 5.07.2013 г., в сила от 5.07.2013 г., бр. 68 от 2.08.2013 г., в сила от 2.08.2013 г., изм. и доп., бр. 109 от 20.12.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм., бр. 33 от 11.04.2014 г.; Решение № 13 от 31.07.2014 г. на КС на РБ - бр. 65 от 6.08.2014 г.; изм., бр. 14 от 20.02.2015 г., изм. и доп., бр. 17 от 6.03.2015 г., в сила от 6.03.2015 г., изм., бр. 35 от 15.05.2015 г., в сила от 15.05.2015 г., изм. и доп., бр. 56 от 24.07.2015 г., в сила от 24.07.2015 г., изм., бр. 100 от 18.12.2015 г., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. и доп., бр. 38 от 8.05.2018 г., в сила от 8.05.2018 г., бр. 91 от 2.11.2018 г., бр. 41 от 21.05.2019 г., в сила от 21.05.2019 г., изм., бр. 65 от 21.07.2020 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 6, т. 1 думите „1 MW“ се заменят с „500 kW“.
2. В чл. 18, ал. 1, т. 6 думите „1 MW“ се заменят с „500 kW“.
3. В чл. 31, ал. 1 думите „1 MW“ се заменят с „500 kW“.

§ 18. Параграф 7 от преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за местното самоуправление и местната администрация (ДВ, бр. 70 от 2020 г., в сила от 7.08.2020 г.) се отменя.

§ 19. Подзаконовите нормативни актове по прилагане на закона се привеждат в съответствие с този закон в тримесечен срок от обнародването му в „Държавен вестник“.

§ 20. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

ВНОСИТЕЛИ:

Валентин Николов

Димитър Б. Петров

Родолф Тачев

Димитър Б. Петров
Валентин Николов

Грунтоскоп Гомолов
Амортизатор Гомолов

МОТИВИ

С проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката се предлагат текстове, с които се продължава започнатата реформа в сектор „Енергетика“ за въвеждане на пълна либерализация на пазара на едро и интегриране на националния пазар в общия европейски пазар на енергия. Предложените промени са в две насоки. На първо място, законопроектът предвижда отпадане на сделките за закупуване на студен резерв за гарантиране сигурността на електроенергийната система. Посочената цел ще бъде постигната чрез сключването на сделки на конкурентен принцип за закупуване на разполагаемост за допълнителни услуги, а именно участие в първично регулиране на честота, автоматично вторично регулиране и ръчно вторично регулиране на честотата и обменните мощности в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/1485 на Комисията от 02 август 2017 г. за установяване на насоки относно експлоатацията на системата за пренос на електрическа енергия, в определения от този регламент обем. Съгласно цитирания Регламент, всеки оператор на преносна мрежа управлява своята контролна зона с достатъчно резерви за увеличаване и намаляване на активната мощност, така че да може да се справи с дисбаланси в своята контролна зона, причинени от разминаване между търсенето и предлагането и аварийни ситуации. Настоящият законопроект привежда националния закон в съответствие с Регламента, като изрично предвижда, че операторът осигурява необходимите резерви чрез сключване на договори за допълнителни услуги на пазарен принцип – след проведен търг.

Спецификата на предложения подход спрямо сделките за закупуване на студен резерв е, че необходимата за сигурността на електроенергийната система разполагаемост ще бъде осигурявана от активни производствени мощности съгласно Регламент (ЕС) 2017/1485 на Комисията от 02 август 2017 г. По този начин в още по-голяма степен ще се гарантира баланса, сигурността и гъвкавостта на електроенергийната система в нормални и аварийни режими, като същевременно ще се въведат допълнителни стимули за участието на производителите на свободния пазар на електрическа енергия.

Премахването на сделките за закупуване на разполагаемост за студен резерв представлява още една стъпка към въвеждане на механизъм за осигуряване на капацитет. Предлаганата промяна цели уреждане на пазарните отношения в преходния период преди пълната либерализация на пазара на електрическа енергия на едро и създаване на предвидима среда за всички пазарни участници. Пълната либерализация на пазара на електроенергия на едро и въвеждането на механизъм за осигуряване на капацитет ще позволят на всички производители да вземат участие в една конкурентна процедура, което от своя страна ще доведе до повишаване ликвидността на свободния пазар на електрическа енергия. Не на последно място следва да се отчете, че въвеждането на механизъм за капацитет ще създаде предвидимост за работа на електроцентралите за продължителни периоди от време, а не както до настоящия момент на годишна база.

В краткосрочен план, повишаване на ликвидността на пазара на електрическа енергия е цел, която ще бъде постигната и с приемане на настоящите предложения за нормативни промени.

Друга цел на предложените изменения е продължаването на либерализацията на пазара на електрическа енергия на едро и повишаване на неговата ликвидност. През 2018 г. и 2019 г. бе постигнат значителен напредък с въвеждането на договори за компенсиране с премия при преминаването на производители от сделки за изкупуване на електрическа енергия на преференциални цени към предлагане на произведената енергия на свободния пазар. Предложеният проект предвижда всички производители по чл. 162 от Закона за енергетиката и по чл. 31 от Закона за енергията от възобновяеми източници, с изключение на малките инсталации до 500 kW, да предлагат произведената от тях електрическа енергия по свободно договорени цени. Това ще осигури допълнителни количества електроенергия с оглед постигане на стабилен и предвидим пазар.

Досегашния опит доказва, че производителите успешно се интегрират при условия на конкуренция и спомагат за увеличаване на ликвидността на борсовия оператор на електрическа енергия. С предлаганите изменения тези производители ще преминат от 1 юли 2021 г. от преференциални цени към пазарни и договор за компенсиране с премия, като не се предвижда преходен период, през който обществения доставчик да изкупува произведената от тях енергия по преференциални цени и да я продава чрез борсовия оператор, за което да бъде компенсиран от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. Промените ще засегнат 136 бр. производителя с обща инсталирана електрическа мощност 93.522 MW. Годишното производство на тези централи е около 171 554 мегаватчаса електрическа енергия. В срок до 31 май 2021 г. производителите следва да подпишат договор за компенсиране с премия с Фонда. Премията ще се определя ежегодно от регулаторния орган като разлика между преференциалната цена и определената от КЕВР прогнозна пазарна цена. За производителите от възобновяеми източници се предвижда премията да се предоставя за срока на договора за дългосрочно изкупуване, а количеството електрическа енергия което ще бъде компенсирано е определеното нетно специфично производство за съответната преференциална цена.

ВНОСИТЕЛИ:

Валентин Николов

Димитър Б. Петров

Ведостан Томев

Димитър Ем. Димитров
Даниел Владимиров

Ганницъ Сванковъ
Станиславъ Яновъ

Предварителна оценка на въздействието

1. Основания за законодателната инициатива

Основанията за законодателната инициатива са няколко. На първо място, съществуващият към момента механизъм за закупуване на разполагаемост за бавен (студен) резерв от производствени мощности, които са в състояние на покой, не създава в пълна степен необходимите гаранции за сигурното функциониране на електроенергийната система. Същевременно неучастието на всички производители на свободния пазар на електрическа енергия пречат за създаването на предвидима среда за всички търговски участници с оглед пълната либерализация на пазара на едро.

На второ място, закупуването на електрическа енергия по преференциални цени от производители от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия и производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност до 1 MW пречат за участието на тези производители в свободния пазар на електрическа енергия.

На трето място регламентиране на мерки за насърчаване производството на електрическа енергия от възобновяеми източници във връзка с изпълнението на ангажиментите на Република България като страна-членка на Европейския съюз, произтичащи от поставената цел за постигане на пълна въглеродна неутралност на ЕС до 2050 г. (т. нар. „Зелена сделка“) и в частност за постигане на отредения за България дял на електрическата енергия от възобновяеми източници в общото енергийно потребление в страната. Тъй като прилаганите досега насърчения чрез сключване на дългосрочни договори за изкупуване по преференциални цени са изчерпали своя потенциал, следва да се премине към нов модел на насърчаване, който по примера на повечето държави в Европейския съюз включва стимули чрез премахване на административни пречки пред инвеститори, в т.ч. и на такси, които нямат характер на данъци.

2. Цели

1. Повишаването на ликвидността на пазара на електрическа енергия на едро с оглед неговата пълна либерализация.
2. Активно участие на производителите в свободния пазар на електрическа енергия.
3. Привеждане на националната нормативна уредба в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1485 на Комисията от 02 август 2017 г. за установяване на насоки относно експлоатацията на системата за пренос на електрическа енергия, в определения от този регламент обем и извършване на действия за въвеждане на механизъм за капацитет.
4. Създаване на допълнителни гаранции на баланса, сигурността и гъвкавостта на електроенергийната система в нормални и аварийни режими.

3. Заинтересовани групи

1. инвеститори в проекти за изграждане на нови мощности за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници;
2. Независимият преносен оператор;
3. Производителите на електрическа енергия с производствени мощности, отговарящи на техническите изисквания за предоставяне на допълнителни услуги;
4. производителите на електрическа енергия с обща инсталирана мощност от 500 kW до 1 MW;
5. крайни снабдители, изкупуващи на електрическа енергия от производителите по т.4;
6. обществения доставчик на електрическа енергия, чрез който се компенсират производителите по т. 4;
7. Фонд „Сигурност на електроенергийната система“

4. Анализ на разходи и ползи

Очакваните положителни ефекти се изразяват в стимулиране на инвестиции в производство на зелена енергия, а оттам ограничаване изменението на климата чрез намаляване отделянето на CO₂ и други вредни газове, подобряване чистотата на атмосферния въздух и здравето на населението, редуциране на отделяните средства за здравеопазване, намаляване зависимостта на Република България от вноса на изкопаеми горива (основно природен газ) в дългосрочна перспектива, намаляване на технологичните разходи при преноса и разпределението на електрическа енергия чрез създаването на мощности близо до обектите на потребление.

Негативните ефекти са свързани с намаляването на бъдещите приходи на ФСЕС и съответно увеличение на цената за задължения към обществото, заплащана от крайните клиенти, тъй като се очаква новоизградените мощности да заместят най-вече производството на електрическа от съществуващи централи, използващи за основно гориво въглища, които заплащат 5% от приходите си на ФСЕС, но това може да се случи и вследствие на внос на електрическа енергия от производители, които нямат задължение за заплащане на 5% вноса във ФСЕС. Следва да се отбележи, че този ефект ще бъде частично компенсиран, тъй като към момента на въвеждане в експлоатация на по-голямата част от новоизградените ВЕИ мощности, част от сключените договори за дългосрочно изкупуване на електрическа енергия по преференциални цени ще прекратят действието си поради изтичане на срока.

Финансовото въздействие върху разходите на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ се обуславя от факта, че към момента разходите за изкупуване на произведената от тези дружества електрическа енергия, Фондът компенсира изцяло чрез обществения доставчик НЕК ЕАД. След промените в Закона за енергетиката, ФСЕС няма да компенсира разходите на обществения доставчик НЕК ЕАД за изкупена от тези дружества електрическа енергия. Тези производители ще сключат договори за компенсиране и ще получават премия представляваща разликата

между преференциалната им цена и прогнозната пазарна цена за съответния вид производство, определена от Комисията за енергийно и водно регулиране. Това би довело до намаление на разходите по §§ 43-09 на ФСЕС с около 14 – 17 милиона лева при прогнозна пазарна цена на електрическата енергия в диапазона 85 – 95 лв.

5. Съответствие с актовете на Европейския съюз

Законопроектът е съобразен разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/1485 на Комисията от 02 август 2017 г. за установяване на насоки относно експлоатацията на системата за пренос на електрическа енергия, в определения от този регламент обем.

6. Административна тежест и структурни промени

Не се предвиждат създаване на административна тежест и структурни промени.

7. Въздействие върху нормативната уредба

В проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката е предвидено изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници и Закона за местното самоуправление и местната администрация

ВНОСИТЕЛИ:

Валентий Николов

Янчето Б. Петров

Радостин Томов

Димитър Кудряков

Хансен Лалешков

Станислав Стояков

Станислав Томов

